

In memoriam Žyginas Pečiulis

Netikėtai atsisveikiname su hab. dr. Žyginu Pečiuliu (1955 11 29–2021 08 23), Vilniaus universiteto profesoriumi, Analitinės žurnalistikos magistrantūros studijų programos komiteto pirmininku, Komunikacijos fakulteto tarybos nariu. Staiga mus paliko žmogus, kurio vardas yra ryškiai išpaustas mūsų televizijos istorijoje ir atrodo, kad jis dar ilgai mus lydės.

Kolega Žyginas Universitete dirbo mokslo tiriamąjį ir dėstytojo darbą nuo 1988 metų – iš pradžių Istorijos fakulteto Radijos ir televizijos žurnalistikos katedroje, o nuo 1991 – Komunikacijos fakulteto Žurnalistikos institute, kur 6 metus buvo direktoriaus pavaduotoju, atsakingu už studijas, o 2008 – 2013 metais – direktoriumi.

Jo visa akademinio gyvenimo raida liudija gyvybingą, kruopštų dėmesį televizijai, jos permainoms ir iššūkiams. Kaip būdinga vaizdo komunikacijos specialistams, civilizacijos istoriją dalijo į „iki ir po televizijos“, stipriai mylėdamas darbą auditorijoje „apie ir dėl“ televizijos.

2007 metais tapo habilituotu daktaru, o nuo 2008-ųjų – profesoriumi; Institute jis pagrįstai didžiavosi tapęs pirmuoju profesoriumi nuo Žurnalistikos katedros įsteigimo (1952), kadangi tai buvo požymis, jog šis katedros statusą turėjęs darinys stiprėja, telkdamas vis daugiau tyrėjų. Būdamas instituto direktoriumi stengėsi laikytis akademinio bendravimo tradicijos, problemas aptarinėti tik posėdžiuose, o po jų dar neformaliai kalbėtis su kolegomis minint jų gimtadienius, kūrinių pasirodymą ar švenčiant valstybines bei universitetines šventes. Jis nepakentė intrigavimo, siekdamas abipusės pagarbos ir atviro bendravimo. Ilgainiui jo pasiūlymu rugsėjo pirmosios vidudienį fakulteto kolegos

daugelį metų rinkdavomės „pas žurnalistus“. Vadovaudamas institutui jis sutelkė tyrėjus monografijai „Medijos, žiniasklaida, žurnalistika tradicinėje ir tinklaveikos visuomenėje“ (VU leidykla, 2012) parengti, kurios rankraštis tapo kolegiškos, nors ir kritiškos polemikos apie medijų paskirtį akstinu – tiek su recenzentais, tiek su autoriais bei dalimi studentų.

2008 m. jis buvo tarp pirmųjų Vilniaus universiteto žurnalo „Žurnalistikos tyrimai“ redakcinės kolegijos narių ir dėl tokio pobūdžio leidinio poreikio pasisakė ir VU Senate, ir rektorate. Gebėdamas pateikti dalykinius argumentus Ž. Pečiulis parodė, kokie sudėtiniai elementai reikalingi žurnalistikos ir apskritai medijų tyrėjams telkti. Kita vertus, jam labiau patikdavo praktinės žiniasklaidos funkcionavimo patirtys, todėl, organizuodamas VU konferencijas, skirtas medijų tematikai, arba prisidėdamas jas organizuojant, visada stengdavosi pritraukti redaktorių, žurnalistų, leidėjų, kurie galėtų diskutuoti su teoretikais.

Buvo reiklus lietuvių kalbos puoselėtojas, tad žodinėje arba rašytinėje recenzijoje siūlydavo būsimam žurnalistui ar medijų tyrėjui ieškoti tinkamų ir taisyklingų terminų, sąvokų, posakių. Ir kartu buvo vienintelis, galėjęs perteikti prancūzų žurnalistikos šaltinius bei ypatumus, naudodamasis Prancūzų instituto siūloma parama stažuotis Prancūzijos aukštosiose mokyklose.

Profesorius spėjo parengti du mokslų daktarus, kurie įsiliejo į informacijos ir komunikacijos specialistų bendruomenę. Jis buvo atidus tvirtinantis Žurnalistikos bakalauro baigiamųjų ir kūrybinių darbų temas: kiekvienas studento pasiūlymas jo iniciatyva posėdžiuose būdavo ilgai aptarinėjamas aktualumo, kūrybiškumo, problemos aspektais. Neabejotinas kolegos nuopelnas – pedagoginio personalo telkimas magistrantūros studijų programoje, stengiantis, kad šių studijų turinyje derėtų žiniasklaidos tyrimai ir praktika redakcijose. Kartu, tapdamas vaizdo medijų teorijos autoritetu, Ž. Pečiulis dalindavosi žiniomis su kitų aukštųjų mokyklų – Lietuvos teatro ir muzikos akademijos, VilniusTech studentais.

Išleidęs naujausią monografiją „Bokštą gaubianti paslaptis. TV medijos radimasis Lietuvoje“ (VU leidykla, 2018) yra tarstelėjęs, kad vargu, ar rašysiąs dar kitą knygą. Tačiau galima tvirtai pasakyti, kad dar ne vienerius metus profesoriaus knygos bus pravartus akademinis šaltinis.

Po to, kai Vilniaus universiteto rektoriaus iniciuotų struktūrinių reformų kontekste dekanų teikimu 2018 m. buvo panaikintas Žurnalistikos institutas, kuriame profesorius vadovavo Žurnalistikos ir audiovizualinių medijų katedrai, 2019-aisiais Žygyntas Pečiulis parengė Žurnalistikos ir medijų tyrimų centro koncepciją (veikiančio pagal fakulteto Tarybos sprendimą nuo 2020 m.).

Profesoriaus širdis sustojo, neatlaikiusi įtampų. Artėjant rugsėjui Jo netektis bus itin pastebima: Ž. Pečiulis dar birželį yra minėjęs, ką numatąs atnaujinti ir tobulinti naujaisiais mokslo metais. Deja, likimas, apversdamas planus, palieka mums ne tik rašytinius žmogaus kūrinis, bet ir priverčia garmančios skubos tėkmėje staiga stabtelėti: kiekvienas turime individualius prisiminimus iš posėdžių ar pasitarimų, paskaitų bei seminarų, ir tegu šie prisiminimai įsirėžia kaip nuoširdus kolegos darbas nemaža dalimi kūrus Universitetą, ir kaip turiningas gyvenimas formavus ir brandinus Lietuvos televizijos sampratą, jos filosofiją pirmiausia tarp jaunystės klausytojų, tampančių ir tapsiančių kūrybingomis asmenybėmis.

Sudie, Žygyntai.

Kolegos

VU, 2021-08-24.